

<i>Sorszám:</i> HB Ny/2. <i>Döntéshozatal módja:</i> Egyszerű többség <i>Tárgyalás módja:</i> Nyílt ülés	<i>Tárgy:</i> A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület tájékoztatója 2022. évi tevékenységéről <i>Előterjesztő:</i> Serfecz Dávid elnök

Tisztelt Bizottság!

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2023. első félévére vonatkozó munkaterve szerint a Humán és Szociális Bizottság a 2023. májusi ülésén tárgyalja meg a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület 2022. évi tevékenységéről szóló tájékoztatóját.

Serfecz Dávid elnök eljuttatta hozzánk tájékoztatóját, amelyeket az előterjesztéshez csatolunk.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy a tájékoztatókat szíveskedjen megvitatni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének Humán és Szociális Bizottsága a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület 2022. évi tevékenységéről szóló tájékoztatót tudomásul veszi.

Határidő: intézkedésre azonnal

Felelős: Mucsi András bizottsági elnök

Békés, 2023. május 19.

Mucsi András
bizottsági elnök

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete

Kálmán Tibor polgármester úr részére!

5630 Békés, Petőfi Sándor utca 2.

Tisztelt Képviselő-testület!

Tisztelt Polgármester Úr!

A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület nevében ezúton tisztelettel megküldöm Egyesületünk beszámolóját a 2022. évi tevékenységünkkel bezárólag.

Kelt.: Békésen, 2023. év május hó 15. napján.

Megköszönve Békés Város Önkormányzatának eddig segítő támogatását,

Tisztelettel:

Serfecz Dávid

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület
képviselésében
Serfecz Dávid elnök

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

Tájékoztató a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület 2022. évi tevékenységéről

Az egyesületről

Az 1980-as évek végén kezdett kialakulni a jövőt formálni képes társadalmi szervezetek iránti igény, megszületett az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény. A törvény tervezetének alapelveit figyelembe véve már 1987 májusában és decemberében tanácskozást hívott össze a Hazafias Népfront Békés Városi Bizottsága abból a célból, hogy Békés Városában városvédő, városszépítő egyesületet alapítson. A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület megalapítását az 1988. október 31-én megtartott tanácskozáson mondták ki az egybegyűltek, ahol javaslatot tettek a vezetőség tagjaira is. Az egyesület alapításának szándékát a formálódó dokumentum-tervezetekkel 1988. november 7-én terjesztette a Hazafias Népfront a Városi Tanácshoz.

1988. december 10. napján tartott alakuló ülésen a Zeneiskola koncerttermében mintegy 60 békési lakos gyűlt össze azzal a szándékkal, hogy megalakítsanak egy, a Békés város hagyományainak ápolását, a lakosok városunk iránti szeretetének fejlesztését, a város tisztaságának, egészséges környezetének elősegítését, a város történetének tudományos igényű bemutatását célzó civil szervezetet, városvédő egyesületet.

A szándék és a közös cél különböző foglalkozású, gondolkozású és érdeklődésű embereket hozott össze. Egy dologban nagy volt az egyetértés, hogy az akkori párt és tanácsszervek mellett szükség van egy olyan civil szervezetre, amely segít megoldást keresni a műemlékek és a népi építészeti emlékek megóvására, a városrendezésre, az építkezések tájba, környezetbe illesztett esztétikus megjelenítésére, mindazokban a kérdésekben, melyek a város épített környezetének alakításával kapcsolatosak.

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület első közgyűlését 1989. március 25. napján tartotta. Megválasztották a vezetőséget és az ellenőrző bizottságot. Alapszabályát 1989 májusában vette nyilvántartásba a Békés Megyei Bíróság.

A különböző foglalkozású, gondolkodású és érdeklődésű állampolgárok közös célja volt, hogy az állami szervekkel közösen segítsen megoldást találni Békés épített és természetes környezeti értékeinek megőrzése, védelme, gyarapítása érdekében.

Az egyesület céljairól

Az egyesület fő célként határozta meg Békés hagyományainak ápolását, a lakosok városuk iránti szeretetének fejlesztését, a város tisztaságának, egészséges környezetének elősegítését, a város történetének tudományos igényű bemutatását, a településünk életében jelentős szerepet betöltött egyéniségek emlékének megőrkítését.

Egyik legfontosabb célként fogalmazódott meg, hogy az ifjúságot bekapcsoljuk munkánkba, felhívjuk figyelmüket meglévő értékeinkre, a hagyományaink ápolására, megóvására többek között pályázatokkal, honismereti vetélkedők rendezésével, valamint várostörténeti séták, kiállítások, előadások tartásával.

Alapszabály szerinti céljaink a következők:

- a kulturális örökség védelme, megóvása
- a nemzeti és helyi emlékhelyek védelme
- a helyi közművelődési tevékenység támogatása
- az épített környezet védelme (műemlékvédelem és helyi védelem)
- kulturális tevékenység
- a magyarországi nemzetiségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

- tudományos tevékenység, kutatás
- nevelés és oktatás, készségfejlesztés, ismeretterjesztés
- hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése
- a közösségi kulturális hagyományok, értékek ápolásának /művelődésre szerveződő közösségek tevékenységének/ a lakosság életmódja javítását szolgáló kulturális célok megvalósításának támogatása
- művészeti intézmények /lakossági művészeti kezdeményezések, önszerveződések támogatása, a művészi alkotó munka feltételeinek javítása, a művészeti értékek létrehozásának, megőrzésének segítése.
- természet- és környezetvédelem, állatvédelem
- a természetvédelmi kultúra fejlesztése, a természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek oktatása

Tevékenységünkről

Az elmúlt 34 évben kialakultak az egyesület által kezdeményezett és immár hagyományossá vált, évente megtartott rendezvényeink, megemlékezéseink, mint a Költészet Napján megtartott városi szavalóverseny, az aradi vértanúkról szóló megemlékezés, amelyet összekötöttünk azokról a polgári áldozatokról való megemlékezéssel, akik a szovjet megszállás napjaiban veszítették városunkban életüket. Az egyesület lehetőségéhez mérten minden évben teljes anyagi támogatással és idegenvezetéssel biztosítja általános és középiskolai tanulók részére az aradi vértanúk tiszteletére rendezett megemlékezésen való részvételt. Minden évben megemlékezünk Irányi Dániel, gróf Széchenyi István és Kossuth Lajos születésének évfordulójáról mellszobraik előtt a középiskolások bevonásával. Egyesületünk kezdeményezésére vált immár hagyománnyá a Halottak Napi megemlékezés.

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

Békésen száznál is több emlékmű, emléktábla, kopjafa található, ennek több, mint fele az egyesület kezdeményezésével, támogatásával valósulhatott meg, ezek közül – a teljesség igénye nélkül – kiemelkednek a következők:

1991-ben felépült a Gyulai úti cédulaház, a korábbi eredeti másaként, 1992-ben P. Szász Lajos emléktábla avatása a zeneiskola falán, majd két évvel később létrejöttek a Németh László emlékhelyek. 1996-ban készült el a több elemből álló II. világháborús emlékmű, középpontjában a csonka haranggal, a hősi halottak és áldozatok neveit megörökítő bronztáblákkal, amelyen mindig megtalálhatók az emlékezés virágai. 1998-ban Irányi Dániel mellszobrával gazdagodott Békés kulturális öröksége, Veres Kálmán békési szobrászművész bronz alkotása. 2000-ben került avatásra Szombathelyi Antal, Békés Vármegye 1848-49-es alispánjának emléktáblája a békési római-katolikus temetőben, és a Szent István királyt ábrázoló Királyok kapuja az Erzsébet liget bejáratánál. 2001-ben az egykori palánkvar feltételezett helyén, 2002-ben az 1919-es román katonai vérengzés békési áldozatainak emlékére kopjafát emeltetett az egyesület. Az áldozatok mind ártatlan békésiek voltak. 2004-ben Szabó Lőrinc költő békési tartózkodásának adózott az egyesület emléktábla állításával. 2009 eredményekben gazdag évében Kettős Kereszt állítására került sor a Honfoglalás téren, amely 2010-ben a Trianon emlékművel teljesedett ki, mindkettő a békési civil szervezetek összefogásának eredményeképpen valósult meg. 2009 novemberében Dr. Hepp Ferenc sportdiplomata születésének századik évfordulója alkalmából készült el a Sportkönyv az Erzsébet ligetben. A Diadal gyógyszerhárról 2011-ben állítottatott márványtáblát az egyesület. 2014-ben Giba Heléna a rászorulók gyámolítójának emlékére avattunk márványtáblát, majd a Holokauszt békési áldozatainak emléktáblája előtt hajtottunk főt. 2014-ben egyesületünk életének egyik legnagyobb eseménye volt Kálvin János egész alakos szobrának felavatása. 2016-ban a borosgyáni újosztási iskola emlékére, 2018-ban Tokaji Gábor református tanító-igazgató tiszteletére állítottunk emléktáblát. Nagy öröm, hogy Nagy Sándor békési elszármazott mecenatúrájával 2001 óta gróf Széchenyi István mellszobra

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

ékesíti a róla elnevezett teret, 2004 óta Kossuth Lajos mellszobra látható a Kossuth utcai hídfőnél, és 2018 óta Petőfi Sándor mellszobra látható az Erzsébet ligetben. Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete „Békés Városért” kitüntetéssel elmerete el a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület tevékenységét 2011-ben.

Az elmúlt 34 évben több, Békés helytörténetét bemutató kiadványt jelentetett meg az egyesület. 1996-ban jelent meg az *Értük is szólnak a harangok - Emlékezés a II. világháború békési áldozataira*; 2000-ben a *Békési életrajzi kislexikon*, Mester Péter – *Utcanévadó személyiségek Békésen*, 2008-ban *Somlyai Gábor Emlék irat – Békés városának a legelső megülésétől kezdve az 1893-ik esztendő végéig*. 2017-ben jelent meg a *Békési üzenet – képeslapgyűjtemény*, 2019-ben az *Emlékhelyek Békésen*, valamint *brossúrákkal*, *helytörténeti ismertetőkkel*, *kártyanaptárokkal* színesítettük a helytörténeti kiadványok sorát.

A civil összefogásnak köszönhetően minden évben egyre több védendő elemmel gyarapítjuk a város kulturális örökségét, valamint 2002-től évente egyedi, „A ház homlokzatának megőrzéséért” emléktáblát adományoz az egyesület mindazoknak, akik az építészeti értékeket figyelembe véve eredeti formájában állítják helyre lakóházuk homlokzatát. A Békési Újságban éveken át jelentek meg *Bíró György* városvédő írásai a helyi épített értékekről.

Valamennyi városvédő program megvalósítása a kulturális intézmények bevonásával zajlik, kivált a Békés Városi Püski Sándor Könyvtárral, a Békés Városi Jantyik Mátyás Múzeummal és társ civilszervezeteinkkel, mint a *Nefelejcs Békési Kulturális és Hagyományörző Egyesülettel*, a *Családért Alapítvánnyal* és a *Keresztény Értelmiségiek Szövetségének helyi csoportjával*.

A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület Alapszabályában meghatározottak szerint kiemelt figyelmet fordít a magyarországi nemzetiségekkel, valamint a határon túli magyarsággal

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

kapcsolatos tevékenységére. Egyesületünknek kiemelt szerepe volt Békés és Magyarittabé közötti testvérvárosi kapcsolat kialakításában, létrehozásában. Magyarittabé 2007-ben lett Békés testvértelepülése. 1941-ben a képviselő-testület egyhangú döntésével testvérközségévé fogadta Hegyközkovácsit, a jelenleg Biharhoz tartozó települést. A települések közötti kapcsolatot Trianon megszakította. A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület szorgalmazta a testvérvárosi kapcsolat újbóli felvételét, 2009-től a híd szerepét töltötte be egy esetleges testvérvárosi kapcsolat kialakításában.

Örömmel érzékeljük, tapasztaljuk, hogy munkánk eredményét nemcsak az egyesületi tagok, hanem a lakosság is értékeli. Egyesületünk 2016 óta fogad önkénteseket, öröm, hogy számuk évről-évre gyarapszik.

Az egyesület története a rendszerváltást követően kezdődött és napjainkban is fejlődésben van, hiszen minden korszaknak megvannak a maga feladatai, kihívásai. Az elmúlt 30 év alatt mindig, mindenkor sajátos eszközeinkkel szolgáltuk a várost és ezt kívánjuk a jövőben is tenni, megóvni és megőrizni Békés helytörténeti értékeit és közkinccsé tenni azokat.

Az egyesület 2022. évi tevékenységéről

2022. január 12-én békési óvodák munkatársai, valamint a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola tanulói és pedagógusai részére tartott helyismereti előadást dr. Fábíán Judit, az egyesület titkára. Az előadás elsősorban Békés óvodáinak történetére, kialakulásukra fókuszált és azzal párhuzamosan bemutatásra kerültek Békés tizedei, - mint Malomvég, Bánhida, Ibrány, Hatház, Újváros - és azon személyek akikről az óvodák utcáit elnevezték. Bemutatásra került a város első, a megye második óvodájának, a Petőfi utca 7. sz. alatti óvodának története a Petőfi utcával,

2022. február 24-én Irányi Dániel országgyűlési képviselőről nevezték el a Városháza dísztermét. Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 52/2022. (II.24.) sz.

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

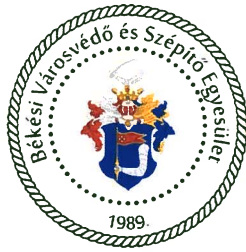
határozatával döntött arról Serfecz Dávid, a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület elnöke javaslatára, hogy születésének kétszázadik évfordulóján Irányi Dánielről nevezze el a városháza dísztermét. A névfelvétel alkalmából Mucsi András történelemtanár, önkormányzati képviselő mondta el gondolatait és kérte a megjelenteket az együttgondolkodásra.

2022. április 15-én az egyesület javaslatára Békés Város Díszpolgára címben részesült Varga Sándor gépészmérnök, az egyesület egyik alapító tagja.

2022. május 20-án tartottuk éves közgyűlésünket, ahol egyhangúlag elfogadásra kerültek az egyesület 2021. évi munkájáról és gazdálkodásáról szóló beszámolók.

2022. június hónapban az egyesület Vezetősége megvizsgálta Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének a közterületek, településrészek elnevezéséről, azok jelöléséről, a házszámozás rendjéről, valamint a művészeti alkotások közterületi elhelyezéséről szóló 33/2008. (X.1.) rendeletében foglalt közterületi neveket. Álláspontunk szerint a közterületek nevei több helyen pontosításra, javításra szorulnak, a javaslat megküldésre került az önkormányzat részére. A városvezetés közterület elnevezéssel tisztelgett számos egykor Békésért dolgozó, Békésért maradandót alkotó személy előtt. Javasoljuk, hogy az e személyekről elnevezett közterületek esetében kiegészítő tábla is kerüljön elhelyezésre, hogy személyük, tevékenységük ne merüljön feledésbe.

2022. június 17-én tartottuk a „Városvédő békési séták - a hely ahol élünk” című kezdeményezésünk első sétáját. Az egyesület elsődleges célja, hogy felkutassa Békés helytörténeti értékeit és megőrizze azokat az utókor számára, mindezt úgy, hogy többek között helytörténeti, helyismereti sétákat is tart, amely során bemutatásra kerül Békés kulturális öröksége, épített értékei, emléktáblái, emlékművei, nevezetes személyiségei,

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

Békéshez való kötődésükkel. A sétán dr. Fábián Judit bemutatta a gróf Széchenyi István tér nevezetességeit, épített értékeit.

2022. július 4-8. között rendeztük meg az első Honismereti tábort. A tábor mottója az „összetartozás” volt, ennek keretében Békés testvértelepüléséből, Hegyközko vácsiból érkeztek a táborlakók, valamint békési fiatalok is részt vettek a táborban. A tábor felidézte a hagyományokat, tiszteletben tartva a múltat, figyelve a jövőre. Az utókor számára kívántuk biztosítani a közös szellemi és tárgyi örökségünk fennmaradását, a generációk közötti kapcsolat kialakítását és megismertetni a jövő nemzedékével kulturális örökségünket.

Célunk a közösségépítés, érzelmi kötődés kialakítása szülővárosunk, lakóhelyünk iránt. A tábor közösségalkotó szerepe a cselekvésre, az önálló gondolkozásra, felfedezésre, a közösségi lét örömeinek megtapasztalására egyaránt alkalmas. A múltunk, a gyökereink közősek, egy töről fakadnak, de egy hét elteltével, már magunk sem tudtuk, hogy ki békési, ki kovácsi. Örömmel és szeretettel vártuk a táborozókat, de álmunkban sem gondoltuk, hogy a táborozók mennyi örömet és szeretetet fognak nekünk adni. Hálásak vagyunk, hogy eljöttek és velünk töltötték az egy hetet.

2022. július 15-én tartottuk a „Városvédő békési séták - a hely ahol élünk” című kezdeményezésünk második sétáját. A séta középpontjában a Petőfi utca épített értékei, műemlékei álltak, mint az 1904-ben épült városháza eklektikus épülete, az 1844-ben épült Kollégium, az 1903-ban épült Gimnázium. A séta során ismertetésre került Békés első óvodájának története is. A Petőfi utca egykori lakói is szóba kerültek, mint a Banner család és az Asztalos család. A séta utolsó állomása volt a Durkó utcai tájházak bemutatása, amely egyben társszervezetünk a Nefelejcs Békési Kulturális és Hagyományőrző Egyesülettel való szoros együttműködést is erősítette.

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

2022. augusztus 19-én tartottuk a „Városvédő békési séták - a hely ahol élünk” című kezdeményezésünk harmadik sétáját. A várostörténeti séta során az Erzsébet liget és a Jantyk Mátyás utca nevezetességeiről és kulturális örökségéről hallhattak a megjelentek.

2022. szeptember 21-én emlékeztünk meg gróf Széchenyi Istvánról, valamint Kossuth Lajosról. A megemlékezést Tárnok Lászlóné, Békés Város Jegyzője tartotta.

2022. szeptemberben javaslatot terjesztett a Békési Helyi Értéktár elé egyesületünk dr. Fábián Judit „Farkas Gyula munkássága – 120 éves a Békési Gazdasági Ismétlő Iskola” című munkájával. Békésen és térségében a mezőgazdasági kultúrának nagy múltja és hagyománya van, amely sokszor, mint a megélhetés egyetlen forrása volt jelen. A mezőgazdasági munka oktatás és képzés nélkül folyt, ösztönösen apáról fiúra öröklődő önfenntartó tudással. A mezőgazdaság kormányzati szintű oktatása a századfordulóra tehető, amikor létrehozták a tudatos öngondoskodásra épülő gazdasági ismétlő iskolákat. A Békési Gazdasági Ismétlő Iskola 2022-ben ünnepli alapítása és első igazgatója Farkas Gyula kinevezése 120. évfordulóját. A Helyi Értéktár Bizottság a javaslatot elfogadta és Farkas Gyula munkássága, valamint az iskola alapításával, fennmaradásával kapcsolatos örökség a helyi értéktár részévé vált.

2022. október 6-án tartotta megemlékezését az aradi vértanúk, valamint a szovjet megszállás következtében 1944. október 6-án Békésen elhunyt áldozatok - katonák és civil áldozatok - tiszteletére. A megemlékezésen Gellén János középiskolai tanár, a Békési Református Gyülekezet főgondnoka tartott.

Békés Város Önkormányzata az egyesület alapítása óta partnere, amely mindig figyelembe veszi az egyesület javaslatait, véleményét. A jövő feladataink megvalósítását továbbra is az önkormányzattal, és a lakossággal együttműködve képzeljük el. **Köszönet** az egyesület

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

valamennyi tagjának, az oktatási és nevelési intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, valamennyi támogatónak és érdeklődőnek, hogy céljaink megvalósításában segítő kezet nyújtanak, akik segítettek és segítik munkánkat.